

[Johs. Christiansen.]

skoleformernes frigørelse og højskolernes spor fulgte en stedse stigende forståelse af den stille, men intensive gerning, der var grundlaget for den videnskabelige forsknings resultater. I dag er der ikke tvivl om den grundlæggende betydning, videnskaben har, dels direkte, dels indirekte, for det praktiske livs tarv. Hvad ville dansk landbrug, industri, håndværk, fiskeri, gartnerierhverv, ja, hele vort produktions- og omsætningsliv have været, hvis ikke forskningen havde lagt grunden til stadig nye fremskridt? Tilsvarende betragtninger kan anlægges med hensyn til den hygiejniske udvikling. I kraft af denne står menneskene i vor tid langt, langt stærkere rustet end for blot 50 år siden til at imødegå virkningerne af sygdom, af ulykker, og andre rent fysiske vanskeligheder. Kendskabet til og studiet af de økonomiske, de samfundspolitiske love kan ikke siges at være forbeholdt de få og udvalgte mere. Hvad dette betyder i kampen for demokratiet, har jeg næppe nødig at dvæle ved. Derimod vil jeg gerne understrege den store værdi, det har, at den almindelige vælger i stigende grad får mulighed for selv at forstå de kræfter, der er bestemmende for udviklingsgangen i det samfund, som han lever i. Han bliver på den måde i stand til at danne sig sin egen mening om de forskellige standpunkter og synspunkter, som partierne bygger på, og kan således i langt højere grad end hidtil tage en hånd med i det, der til syvende og sidst er bestemmende for en rolig og sund samfundsudvikling. Nu siges der ganske vist, halvt i spøg, halvt i alvor, lidt maliciøst nu og da, at det hele måske ville gå noget bedre, hvis man ikke havde de mange nationaløkonomer. Det er imidlertid, som jeg allerede har påpeget, et meget stort plus i vurderingen af samfundsvidenskabens betydning, at folket som helhed er draget stærkere og stærkere ind i kendskabet til samfundets struktur, dets love og livsformer.

Man kan, synes jeg, derfor kun hilse med tilfredshed, at videnskabskommissionen i fuld enighed stiller forslag om, at samfundsvidenskaberne også får deres forholdsmæssige andel i de midler, som det nu er tanken at sikre dansk videnskabelig forskning. I denne forbindelse ønsker jeg iøvrigt at give udtryk for håbet om, at der inden altfor længe oprettes en lærestol i sociologi også ved Københavns universitet.

Det ligger mig på hjerte at få sagt nogle ord om betydningen af de humanistiske discipliner. Ingen formår til bunds at måle

værdien af det fond af ånd og viden, som disse discipliners udøvere har givet menneskene at øse af. Ganske vist, betragter vi den verden af kras materialisme, af gensidig mistænksomhed, af uro og angst, der omgiver os, så kan vi jo godt fristes til at spørge: Hvad hjalp det os, at den humanistiske videnskabs dyrkere lagde sten på sten til opførelsen af den knejsende kulturens skyskraber, som den samtidig indbød os til at tage bolig i? Er mennesket i os, mennesket, blevet større, dets handling ædlere, mere altruistisk i sine mål? Spørgsmål som disse er nærliggende, men på den anden side er de også for snævre og for ensidige. Den åndens klarhed, der gennemgløder en stor tænkners værk, vellyden i et sprog, vort eget eller et fremmed, den skønhed, der kan lyse i et digt, et billedhuggerarbejde, et musikstykke, alt dette er jo dog til syvende og sidst frugten af et kulturliv, hvis kilder videnskaben har fået til at springe. Men endelig tør vi vel også tro, at vi med alt dette skridt for skridt nærmer os det afgørende vendepunkt i menneskets udviklingshistorie, da sejren over materien er vundet, da den indre harmoni i tilværelsen, som generationer har higet mod, vil være en kendsgerning. Jeg er hverken videnskabsmand eller kunstner og formår derfor kun mådeligt at give udtryk for alt det, vi på åndslivets og de materielle fremskridts mange områder skylder videnskaben en tak for, men så meget står mig klart, at i samme grad som vi erkender berettigelsen af en sådan taknemlighedsfølelse, har vi også pligt til at sikre og forbedre videnskabens kår. Derfor hilser jeg og mit parti med glæde et forslag som det foreliggende. Det egner sig meget vel som grundlag for rigsdagens nærmere overvejelser af denne betydningsfulde sag, og i disse overvejelser tager det radikale venstre meget gerne del.

Når dette er sagt, må jeg tilføje, at man måske med nogen forundring har bemærket sig den fremgangsmåde, der er anvendt ved forslaget tilblivelse og tidspunktet for dets fremkomst. Ved samme lejlighed — det var under finanslovdebatten i december 1945 —, som jeg bad den daværende regering genoptage det i besættelsestiden afbrudte arbejde for tilvejebringelse af et teknisk-videnskabeligt forskningsråd, udtalte jeg følgende — hvis jeg må have lov at citere —:

„Jeg giver det ærede medlem hr. Hvidberg ret i, at der på forskningens område som helhed tiltrænges en kommission med den opgave snarest at få udredt, hvilke foranstaltninger der i det hele bør tilvejebringes til fremme af den